

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . " 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, smrtinice itd.:
enostolpna pettivrsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Varni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

„Jugoslovanska debata“ v itali-
janskem parlamentu.

Rim, 27. maja 1914.

V današnji seji italijanskega parlamen-
ta je prišlo do prave jugoslovanske deba-
te. Znani republikanec in iredentist Cola-
jani — ki je, kakor znano, nedavno temu
imel predavanja v Trstu in na Reki — je
interpeliral ministra zunanjih stvari di San
Giuliana, če je italijanska vlada zahtevala
in dobila od avstro-ogrskemu vladi kako
zadoščenje radi demonstracij, ki so bile
pred italijanskim konzulatom v Zagre-
bu. Di San Giuliano je na to vprašanje
odgovoril, da so bile demonstracije nez-
natne, da je policija energično napravila
red in mir in da so se lokalne oblasti
opravičile pri italijanskem konzularnem
agentu v Zagrebu, da torej on na podlagi
poročil, ki jih je dobil od generalnega kon-
zula na Reki, ni smatral za potrebno zahte-
vati kakega zadoščenja.

Poslanec Colajani je nato odgovoril,
da poročila generalnega konzula niso toč-
na. Di San Giuliano je nato napravil med-
klic: »Ne morem odrekati zaupanja svojim
funkcionarjem!« Poslanec Colajani pa je,
nadaljeval, zatrjeval, da so bili zagrebški
dogodki dobro pripravljeni. Celo sam San
Giuliano je bil osmešen v karikaturi ne-
kega zagrebškega lista. Toda seveda, če
San Giuliano ni nič ležeče na kritikah ita-
lijanskih listov, se bo še manj brigal za kri-
tiko hrvatskega lista v Zagrebu. Saj je
vsem znano, da se San Giuliano briga sa-
mo za mnenje grofa Berchtolda. Zagreb-
ška policija je postavila pred italijanski
konzulat samo tri redarje, ki niso mogli
preprečiti, da ne bi bil konzul bombardi-
ran. Ko pride San Giuliano zopet v Opa-
tijo, bo imel zadoščenje, da ga ne bodo
hvalili italijanski listi, ampak da bo moral
poslušati govore županov, ki ga bodo po-
zdravljali na italijanski zemlji v slovan-
skem jeziku. Ko se San Giuliano zopet
vrne v Opatijo, naj pove svojemu prijate-
lju Berchtoldu, tako je končal Colajani,
da morajo pogodbe, ako hočejo, da se bodo
spoštovale, biti sankcionirane od naro-
dov.

Za Colajanijem je govoril znani ired-
entist poslanec Barzilai, rodem Tržčan,
ki je omenil demonstracije Slovencev pred
italijanskim konzulatom v Trstu. Di San
Giuliano je tudi temu poslancu odgovoril
z medklicem, da demonstracije niso prišle
do vrat konzulata. Nato je Barzilai odvr-
nil, da je italijanski konzul šel celo k na-
mestniku princu Hohenu, da se pritoži

radi omenjenih demonstracij. Princ Hohen-
lohe je odgovoril italijanskemu konzulu:
»Ako dožene preiskava, da imate prav,
uvedem energične korake«. Toda, dasi se
je izkazala resničnost konzulove trditve,
vendar v Avstriji ni bil noben funkcionar
kaznovan, dočim so bili v Italiji kaznova-
ni razni funkcionarji zaradi zadnjih dija-
ških demonstracij in je bil med drugimi ce-
lo odstavljen neki prefekt. Mi smo v stanju,
je rekel Barzilai, poslati na Dunaj na zla-
tem krožniku tudi glavo mini-
stra notranjih zadev, ako bi trebalo dati
zadoščenje Avstriji.

Colajani in Barzilai sta pač le iz muhe
delala slona, da ministra primeta zaradi
discipliniranja laškega prefekta v Napo-
lju. Demonstracije v Zagrebu in Trstu proti
Italiji so bile nekaj tako neznatnega, da se
ne izplača govoriti.

Prvo četrtletje 1914.

Dr. Ivan Černe.

II.

Skoro vsa poročila bančnih ravna-
teljev o poslovanju v minulem letu se
stereotipno začnejo z opisom krize in
slabega gospodarskega položaja, a ta-
koj nato pomirijo po uvodu prestraše-
nega delničarja z zatrdilom, da se jim
je kljub neugodnemu razpoloženju go-
spodarstva posrečilo zvišati lanski čisti
dobiček za toliko in toliko tisoč in da
bo mogoče dvigniti dividendo za nekaj
odstotkov. Čudno se sicer taka poročila
slišijo, a so resnična, o čemer se
lahko prepričamo, ako pogledamo le
nekaj že dosedaj objavljenih računskih
zaključkov. Glavni del dobička tiči le-
tos v obrestnem računu, ki je povsod
zelo narasel vsled celoletno veljavne
6 odstotne obrestne mere pri osrednji
banki in katero so obresti drugih bank
presegle za 3 do 5 odstotkov, skritih
za provizijo in drugimi postranskimi
dajatvami.

Iz poročila avstro-ogrskemu banke
povzamem le poglobitnejše podatke in
ono, kar ima pomen za Kranjsko, da
se iz tega izprevidi naš napredek od
lani, ali pa naše nazadovanje. Celolet-
ni dobiček banke je letos za okroglo
6 milijonov 200 tisoč večji nego lani in
znaša 46.278.742 K; ta velikanska vsota
gre na račun visoke obrestne mere, ki
je znašala povprečno 5.953 % proti
5.154 % v letu 1912., tako da moremo
pač reči, da je prerez 6 %, ker zadnji
mesec s svojimi 5 in pol odstotki ni več
mogel izpremeniti celoletnega uspeha
leta. Kljub visoki obrestni meri je bila
banka v minulem letu s svojimi ban-

kovci cel čas podvržena davku, ki je
njen čisti dobiček in dohodek obeh dr-
žavnih polovic v taki višini zagotovil.
— Ljubljanska podružnica je imela v
vseh panogah bančnega poslovanja do-
kaj manjši promet nego leta 1912 ter se
izraža ta zaostanek v številkah tako-le:
cel eskont je bil za 3.622.264 K manjši
od lanskega ter je znašal 1913. leta
11.060.540 K; proti zastavi vrednostnih
papirjev je dala ljubljanska podružnica
v minulem letu 1.070.100 K posojil
ali za 587.400 K manj nego v prejšnjem
letu ter je isti pojav opaziti v žiropro-
metu, ki je za približno 11 milijonov
manjši od onega v letu 1912. Da ne bom
enostranski, pripomnim, da je slično
nazadovanje videti tudi v drugih kra-
jih, kakor n. pr. Dunaj za 226 milj.,
Gradec 48, Praga, 87 ter znaša splošni
zaostanek v celoletnem eskontu Avstro-
ogrskemu banke približno 532 milijonov
proti letu 1912.

Kot drug čisto državni denarni za-
vod moram omeniti poštno hranilnico,
ki zaznamuje v nekaterih panogah
viden zaostanek proti predlanskemu
letu. Čekovni računi, ki so že prejšnje
leto za okroglo 2 milijona zaostali, ka-
žejo tudi minulo leto občutno nazado-
vanje ter so znašali koncem leta 1913.
388.48 milijonov proti 437.08 milijonom
v letu 1912. Hranilne vloge so nazado-
vale za 4 milijone.

Radi popolnosti hočem od drugih
avstrijskih denarnih zavodov omeniti
le nekaj največjih bank po njih najza-
nimivejših podatkih ter preidem nato
k našim denarnim zavodom. Od prvo-
omenjenih bank nas zanimajo v prvi
vrsti one, ki s svojimi podružnicami
pri nas delujejo: Kreditni zavod za tr-
govino in obrt in Splošna prometna
banka. Prvi izkazuje letos 23.02 mili-
jonov čistega dobička in razdeljuje nad
10 % dividendo s predlogom, da se zvi-
ša delniška glavica za 20 na 170 mili-
jonov. V bilanci kažejo največji pri-
raste računski in podjetij in akceptov,
medtem ko vidimo v ostalih postavkah
(menice 18, predjudni na efekte 7, upni-
ki 17 milijonov) nazadovanje proti mi-
nulem letu. Kreditni zavod je udele-
žen med drugim s svojim denarjem
tudi pri avstrijskih portland-cement-
tarnah in pri cementni tovarni v Dov-
jem. — Druga že navedena banka zviša
letos svojo glavico za 8'4 na 50'4 mili-
jonov, ker je postalo vsled vlog raz-
merje tujega denarja proti lastni glav-
nici neugodno in izkazuje 5.33 milijon.
dobička proti 4'94 v letu 1912., kar od-
govarja nad 10 odstot. obrestovanju
delniške glavnice; največji prirastki so
v računih od lani pri obrestih in pro-

vizijah, ki tvorijo tudi temelj letošnje-
ga zaslužka.

Od ostalih večjih denarnih zavodov
avstrijskih, omenim v prvi vrsti
Zivnostensko banko, ki je direktno in
indirektno, po afiliiranih od nje usta-
novljenih češko-slovenskih zavodih
med nami, razen Usredni banke, naj-
bolj poznana. Ima sedaj 80 milijonov
delniške glavnice in razdeljuje 7 in pol-
odstotno dividendo iz 8.35 milijonov
znašajočega dobička, ki je za 230.000
večji, nego prejšnje leto. Hranilnih vlog
kaže bilanca 120 milijonov, za skoro 11
več kakor v letu 1912. ter je precej velik
del tega denarja prišel iz Ustredne
banke, ki še vedno hudo boleha na po-
sledicah bukovinskih lesnih spekulaci-
cij in vsled lahkomišelnosti bivših vo-
diteljev. Radi zanimivosti imenujem
tukaj Češko industrijsko banko —
nekako posestrimo Zivnostensko, rav-
natelja obeh sta brata Špitalsky —, ki
v kratkem ustanovi v Ljubljani svojo
podružnico. Pečala se je do zadnjega
časa mnogo s posebno kupčijo sreč-
na obroke in je v tem oziru znana, po-
sebnost pri notranjskih in goriških kme-
tih, ki nasedejo gostobesednim agen-
tom.

Omenim naj še Unionbank in Bo-
denkreditanstalt. Prva razdeljuje 8.25
odstotno dividendo iz 7.73 milijonov
dobička, ki je za 250 tisoč večji od
predlanskega ter se sestavlja večinoma
iz provizij in obrestij; druga hoče
letos povišati svojo glavico na 63 mili-
jonov in razdeljuje 20 % dividendo, ka-
tero je prekoračila le v letih 1905, 1871
in 1872, ko je razdelila v zadnje imeno-
vanem letu 26.25, preje pa 21%. Zani-
mivo je pri tem zavodu, da njegove
rezerve, katere je nabral Taussig, več-
krat presegajo današnjo delniško glav-
nico in more banka vsled tega razde-
ljevati tako visoko dividendo na pri-
meroma majhno delniško glavico. Sedanji guverner Sieghart se trudi do-
biti večino delnic večjih listov v svoje
roke in se mu je to že posrečilo pri
dunajskem »Neues Wiener Tagblatt«
ter nekaterih provincijalnih listih,
medtem ko mu resne zapreke stavi
»Neue Freie Presse«, katero ima pa
druga židovska skupina v rokah.

Po ravno naštetih ogromnih šte-
vilkah se povrnem k skromnejšim slo-
venskim zavodom, ki morajo delati
brez mednarodnega kapitala, a tudi po
precejšnji večini brez domačega, ki
beži iz dežele v tuje zavode.

Kot prvo vzamem Deželno banko,
ki je v letu 1913. dokončala svoje dru-
go upravo leto s tako ugodnim uspe-
hom, da dela v primeri z drugimi dež.

LISTEK.

Josip Vandot:

Razor.

Slika iz davnih dni.

(Dalje.)

Med tem pa je hodil svečenik čvr-
sto navkreber. Solnce je stalo že sredi
neba, ko je prišel do vrha korenskega
prelaza.

Borut je bil spet doma. Slab je bil
še in je pripovedoval staršem, kaj se
mu je dogodilo tam na snežniku. Kakor
mu je naročil svečenik Razor, tako je
pa pripovedoval. O nekem tujem mo-
žu je pravil, ki ga je rešil iz krempljev
krute smrti. A niti z besedico ni izdal
svečenika Razorja.

Ko ga je vprašal oče, če ve, kdo je
tisti mož in če živi še tam v votlini, je
odgovoril mirno, kakor mu je zabičal
svečenik: »Starešina Razor je bil. Re-
šil se je sužnosti, pa je odšel v Gorotan
nabirat novih vojščakov za večno kra-
ljestvo. Dejal je, da se oglasi pri nas
jeseni na povratku v domovino.«

Zadovoljen je bil oče s tem odgo-
vorom. »Zahvaliti se mu moram. Dol-
žan sem mu večno hvaležnost,« je de-

jal, ko je Borut končal. »Samo, če se
oglasijo pri nas — izgnancih, brezčas-
nežih,« je dodal potem, in obraz se mu
je zmračil.

»Pride, zagotovo pride,« je trdil
Borut. »Vse sem mu povedal. Pa je
dejal, da se potegne za nas v zelenem
Gorotanu.«

Bridko se je nasmehnil Radegost.
»Potegne za nas, o, gotovo. Tudi Sloveni
mu povedo vse, in potem bo prišel k
nam, pa bo pljunil pred nami.«

In Radegost je odšel naglo vun.
Vzel je rovnico, pa je pričel prekopa-
vati rahlo zemljo, ki jo je bila nanesla
voda. Z lahkoto je napravil več njiv
in ni se mu bilo treba toliko truditi.
Samo semena je bilo še treba; ko pa
pride mlada vesna, požene bogato kla-
sje in se zaziblje v toplem vetru. Toda
Radegost je vedel, da uniči lahko voda
vse, ako naraste kakor zadnjikrat. Za-
to je pričel sekati debele smreke. S
trudom jih je valil k gorskemu potoku
in je zadelal njegovo strugo. Obrnil je
vodo v nasprotno stran, in deroči po-
tok si je kmalu izkopal tam novo
strugo.

Minevali so dnevi, in Borut je že
popolnoma okreval. Vrnile so se mu
mlade moči; lica so se mu zakročila
in zardela. In bil je prejšnji Borut, ka-

kor pred dnevi. Nihče ni zapazil na
njem izpremembe. Le materino skrbno
oko je spoznalo, da ni pri sinu vse,
kakor je bilo prej. Opazovala ga je
skrbno. In tako ga je zasačila nekega
jutra, ko je klečal pod visoko smreko.
Roke je imel sklenjene in je gledal za-
maknjen v nebo. Mati ga je gledala, pa
se ga ni upala motiti, ker je mislila,
da moli k sinjim bogovom. Toda glej
— pokrižal se je Borut s tistim znane-
m, ki so ga rabili pri svojih molit-
vah spoznavalci one vere, ki jo je učil
svečenik, katerega so pregnali Sloveni
iz Gorotana.

Začudila se je mati Božena in se
je prestrašila. Kaj, če je postal Borut
spoznavalec one vere in je zapustil sta-
re slovenske bogove? Mogoče ga je pri-
vedel od tega oni tuji mož, ki ga je
zdravil tam v votlini? Oj, mogoče je
to in ni prazna izprememba, ki jo je
zapazila na Borutu. — Tako je mislila
mati Božena. Tedaj pa se je domislila
tudi svoje obljube, ki jo je storila tisto
noč, ko je izginil Borut. Ali ni oblju-
bila takrat neznanemu Bogu, da ga
hoče častiti in slaviti vse življenje, ako
reši njenega sina žalostne smrti in ga
privede srečno domov? Da, da — tako
je obljubila in zdaj mora držati svojo
obljubo.

Zgenila se je Božena pri teh mislih
in je stopila naprej. »Borut!« je zakli-
cala na glas.

Naglo se je okrenil Borut. Ko je
zagledal mater, se je pokrižal še enkrat.
Potem pa je vstal in se je približal ma-
teri. »Kaj želiš, mati?« je vprašal
mirno.

Božena mu je pogledala resno v
obraz. »Borut, ti mi skrivaš nekaj,« je
govorila, in glas se ji je tresel. »Glej,
komaj si prišel nazaj, pa sem zapa-
zila, da nisi več stari Borut, da se je
zgodilo s tabo nekaj posebnega. A ti
si mi skrival vedno. Sedaj, Borut, pa
mi povej vse in ne prikrivaj mi ničesar.
Kaj si delal zdaj, ko si klečal tam pred
smreko?«

»Molil sem,« je odvrnil Borut
mirno.

»Da, molil si,« je nadaljevala mati.
»Toda povej mi, h kateremu bogu si
molil, ali k Svetovidu, ali k Perunu,
ali k Živi?«

Deček se je nasmehal, pa je rekel:
»Nisem molil k tem bogovom. Čemu bi
človek molil k takim bogovom, ki jih
ni nikjer? Molil sem k Bogu, vsemo-
gočemu, vsedobrotljivemu, ki me je
otel iz žrela smrti in večne pogube.«
(Dalje.)

hipotečnimi zavodi skoro utis mobilne banke, posebno če se upoštevajo v bilanci nevidni zakladi, ki kažejo uspeh leta še večji, kakor je izkazan. Bilanca navaja za minulo leto čistega dobička 73.415 K proti lanskemu, v prvem letu svojega obstoja, 31.120 K; bilančna vsota se je od prvega leta skoro podvojila in kaže 4.467.000 K. Hipotečnih posojil je bilo v minulemu letu za 328.700 K proti prvemu letu, ko je banka dala v 11 mesecih svojega obstoja za 406.600 K posojil; občinska posojila kažejo velik napredek in so narasla od 778.300 K v letu 1912. na 1 mil. 689.800 K v letu 1913, tako da je banka do sedaj dala 2 milijona 466 tisoč kron občinskih posojil. Rezervni zakladi bodo z dotiranjem zadnjega čistega dobička dosegli višino nad 100.000 K.

Največji denarni zavod med posojilnicami pri nas je Ljudska posojilnica, ki sklepa svoje osemnajsto upravno leto zelo ugodno. Čisti dobiček presegal onega v letu 1912. za okroglo 50 tisoč in znaša natančno 134.098,82 K, vendar je pa še odšteti od te vsote kurzno izgubo in popolniti za ta znesek rezervni zaklad za kurzne izgube. Pomembne izpremembe v gibanju računov navedem v sledečem: račun menic je višji od lanskega za 70 tisoč, hranilne vloge so — kakor pri vseh zavodih — nekoliko manjše, nego leta 1912., nepremičnine so narasle za 400 tisoč in rezerve so za okroglo 70 tisoč večje kakor v prejšnjem letu. Visoko je poskočila bilančna vsota, ki je za okroglo 900 tisoč večja kakor predlanskim in znaša 21.902.162 K.

Mestna hranilnica ljubljanska kaže v marsičem nekako nazadovanje, ako ne upoštevamo splošnega gospodarstva, ki je minulo leto precej trpelo, kar se seveda vidi pri skoro vseh hranilnicah. Mestna je imela lani denarnega prometa 41.809 milijonov, proti predlanski vsoti 46.384 milijonov K; vendar je pa stanje vlog s kapitaliziranimi obrestmi naraslo za nad poldrug milijon na 43.606.800 K, dasi je bilo za 121.605 K več dvigov, nego vlog v teku leta. Čisti poslovnih dobiček znaša 10 tisoč 304 kurzni dobiček 7.078 K proti kurzni izgubi 128.753 K; tem računom stojijo nasproti lanske številke: dobiček nič, kurzni dobiček 2.130 K in kurzna izguba 225.032 K, za katero je bil porabljen ves dobiček leta 1912. Hipotečnih posojil je imela Mestna 6081 in so znašali koncem leta 1913. skupaj 25.949 milijonov K; lani je izplačala za 1.122 milijonov hipotečnih posojil, medtem ko je bilo vrnjenih za 633 tisoč kron več hipotek, nego jih je bilo izplačanih. Važno izpremembo je opaziti v nabavi vrednostnih papirjev, katerih račun je za 440.000 narasel od lani in pa v naložbah hranilnice, ki je imela koncem leta 1913. nad 2 milijona več naloženega denarja v različnih bankah in denarnih zavodih, kakor pa v prejšnjem letu ter je videti, da je bila pripravljena na morebitne nepričakovane dogodke, kakor v letih 1908 in 1909, ko so znašale njene naložbe 5.75, oziroma 2.84 milijonov kron. Splošni rezervni zaklad je narasel za 36.000 kron.

Kmetiska posojilnica je minulo leto dobro prestala ter je njen letošnji dobiček po 60.470 K, ki je za okroglo 20 tisoč manjši kakor lanski, smatrati dokaj povoljen, posebno če upoštevamo, da je kurzna izguba že odbita in da je

najbrže del dobička popolnil rezerve, ki so narasle za okroglo 90.000. Kakor vsi drugi zavodi, ima tudi Kmetiska letos dokaj manj hranilnih vlog ter je bila vsota izplačil vlog za 350.000 večja od vloženih prihrankov; vendar pa presegla končno stanje vlog v letu 1913. ono v prejšnjem letu za 400.000 ter znaša 18.431.780 K. Za Ljudsko zaostaja glede hranilnih vlog za okroglo 3 milijone 400 tisoč. Skupno ima Kmetiska vseh posojil nad 15 milijonov, od katerih je nad dve tretjini vknjiženih, ena tretjina pa sloni na osebnem poroštvo.

Največja slovensko-hrvatska banka na jugu z 8 milijoni glavnice, Jadranska banka v Trstu, razdeljuje kakor lani 6 in en četrt odstotno dividendo, ki odgovarja pravzaprav 8 odstotnemu obrestovanju delniške glavnice. Čisti dobiček je le za 10 tisoč večji, nego lanski in znaša 690 tisoč, kljub temu, da so se v bilanci različne postavke precej izpremenile in znatno narasle. Povečali so se računi menic za 900.000, vloge za 1,9 milijona, upniki 3,4 mil., dolžniki 5 mil. in bilančna vsota za 6,4 milijonov. Rezerve izkazujejo prirastka 80 tisoč ter znašajo 726 tisoč kron. — Od zadnjega običnega zbora delničarjev naj navedem zanimivost, da so ob tej priliki nastopili bančni uradniki združeni v svoji jugoslovanski organizaciji kot delničarji po svojih zastopnikih in vodstvo zavoda prisilili, da je popravilo svoje postopanje napram dvema svojih uradnikov. Kolikor vem, je to prvi slučaj v našem bančnem življenju ter je vsekakor vsled odločnosti organizacije vreden, da se zapomni.

Kar se tiče domačih denarnih zavodov, jih precej še ni razposlalo svojih računskih zaključkov ter jih izpuštim deloma raditega iz obravnave, deloma jih pa ne navajam, ker bi me njih opis vedel predaleč in bi tako meje tega kurzoričnega pregleda prekoračil.

V kolikor sem navedel tuje in domače denarne zavode, se zrcali v skoro vseh bilancah resnost gospodarskega položaja, ki se je šele v novem letu začel trajno obračati na bolje, dasi časov pred balkansko vojno ne bomo še kmalu dosegli. Pri naših denarnih zavodih, posebno pri hranilnicah in posojilnicah, tvorijo kurzne izgube v zakladnih naloženih vrednostnih papirjev, ki so vsled stalnega krušenja kurzov v zadnjih dveh letih vedno večje in večje, hud udarec, tako da v njih izgine redno skoro ves dobiček in tudi zakladi za to pripravljeni. Izmed domačih zavodov ne vidim sedaj pri nikakem, da bi se posluževal ugodnosti ministrskega odloka za knjižbo kurznih izgub kot aktivnih postavk ter raje vsi izgube pravilno odpisujejo, kar je tem bolje, ker ministrski odlok tako knjižbo izgub dovoljuje le pod gotovimi pogoji in le do konca leta 1915; odpisi bodo pa takrat tem večji in občutnejši, ker bo morala vsaka hranilnica razmerje svojih vrednostnih papirjev proti vlogam spraviti tako v red, da bo isto kakor 30 : 70. — Da pa je naše denarništvo te čase preizkušnje tako dobro prestalo, da nimamo, razen nekaj bolečnih operacij, ki so gnjilobo odstranile, zaznamovati nikakih večjih izgub, je vesel pojav krepkega dela in zdravega razvoja. Škoda je pač, da se vedno naslanjamo na tuje banke, ki delujejo z nemškimi in češkim kapitalom pri nas, ker nas mora to sčasom pri-

vesti v denarno sužnost, iz katere ni več izhoda. Da smo pa že blizu tega časa, mi priča živahna diskusija, ki se je vršila o naši roboti in podjarmljenju po tujem kapitalu pred dobrimi 14 dnevi in ki je našla v javnosti živahen odmev, a tudi udano resignacijo.

Povodnji.

VELIKE POVODNJI NA KOROŠKEM IN ŠTAJERSKEM.

Iz Beljaka poročajo 28. t. m.: Drava je v teku noči popolnoma prestopila bregove in je preplavila posamezne dele mesta. V tukajšnjem cirkusu so morali vsled uradne odredbe odstraniti živali. Ob 11. uri dopoldne je Drava narasla na 3 m 98 cm nad normalo. Od tega časa dalje Drava upada. Ob 3. uri popoldne je bila 3,86 m nad normalo. Voda pa sega še vedno do Usnjarske ulice. Kakih 40 trgovin je bilo zaradi povodnji zvečer še vedno zaprtih. Podružnica lista »Freie Stimmen« je pod vodo. Zilja je narasla za 40 odstotkov nad normalo ter med drugim vdrla tudi v gostilno Deutschele. Zveza z Marijo na Zilji je pretrgana. V Mlinarjih je odnesla Zilja most. V Ziljski dolini sedaj močno dežuje. Iz Beljaka nadalje tudi poročajo, da so vsa pritlična stanovanja ob dravskem pobočju izpraznila ter stoje pod vodo. Ponoči so se ognjegasci peljali s čolni po Peravski cesti h gostilni Deutschele, kjer je položaj naravnost brezupen. Vse hiše stoje pod vodo. Živino so rešili. Tudi na Glavnem trgu je pripravljen čoln za slučaj potrebe, ravnotako tudi vse potrebščine za napravo brvi. Proti 4. uri zjutraj se je včeraj nekoliko nebo zvedrilo ter je prenehalo deževati. V Kanalsko dolino je poklicano vojaštvo. Škoda je zlasti v zgornjih koroških dolinah velika. Poplavljeni so polja in je škoda ogromna.

Desni in levi breg v Beljaku je pod vodo. V Dolah (Dellah) je utonilo 5 oseb. Voda je včeraj dopoldne pričela padati, a popoldne je vsled novega deževja začela zopet naraščati.

Iz Trbiža poročajo: V Kanalski dolini je napravil dejansko škodo edinole Lušarijski potok. Prestopil je bregove proti Trbižu ter porušil most na državni cesti, kakor tudi cesto samo v daljavi 400 metrov. 40 delavcev popravlja cesto. Promet bo zopet omogočen v 4 ali 3 dneh.

Iz Podkloštra poročajo, da je tamošnji potok porušil državno cesto v bližini Podkloštra.

Iz Podlublja poročajo, da je voda odnesla dve opori mostu na državni cesti. Ostale mostove so zastražili, da jih pravčasno obvarujejo.

Iz Maribora poročajo: Drava in Mura sta te dni grozno narasli. Dne 27. in 28. t. m. je bila Drava tako visoka, kot že 10 let ne tako. Grdi blatni valovi se kotilijo po široki strugi. Deroči valovi nesejo seboj mnogo lesa in drugih predmetov, da celo razne vrste živali plava po reki. V Mariboru je Drava na lesnem trgu — na »lendu« — odplavila mnogo lesa, brun, kolov in drv. Proti večeru dne 28. t. m. je bil tok Drave tako visok, da je pri starem lesenem mostu manjkalo samo 1½ metra do poda. Drava je narasla za 5 metrov. Policija je odredila, da se je prekinil promet z vozovi čez stari most. V Fali, kjer stavijo veliko elektrarno, je delo večinoma ustavljeno. Več »ruštev« in drugih naprav je nenadoma narasla Drava porušila in potegnila s seboj. Podjetje trpi veliko škodo.

Brod v Pobrežju pri Mariboru je narasla Drava dne 28. maja odtrgala in ga odnesla navzdol. Brodnik se je rešil. — Cesta proti št. Petru je preplavljena, tako da so morali potniki plezati po strmih plazih in grmovju, če so hoteli naprej.

VELIKE POVODNJI V BENEŠKI SLOVENIJI.

Mostovi porušeni. — Polja opustošena. — Nad 500.000 lir škode.

Videm, 28. maja 1914.

Neprestani nalivi zadnjih dni so tudi v krajih beneške Slovenije povzročili velike povodnje. Ravnine po slovenski Režiji so na daleč na okoli pod vodo. Hudourniki s koroških gora so bili v svojem elementu, podirali in rušili so vse, kar jim je prišlo nasproti. Hudournik But je iz neke žage na Polici odnesel ogromne množine rezanega in nerezanega lesa. Hudournik Degan je porušil več mostov, podrl nešteto jezov in žag ter poplavljal obsejna polja v nižavah. Iz št. Danijela poročajo, da je reka Taljament pri Pinčanu narasla na 8 m višine in da je odnesla lesa v vrednosti 40.000 lir. Vso po hudournikih povzročeno škodo cenijo na 500.000 lir. Najbolj je prizadeta gorenja Režija.

Anarhija v Albaniji.

Nova vlada.

Nova albanska vlada se še ni sestavila.

Vesile.

Vesile še niso sklenile intervencije.

Ostra kritika o postopanju našega poslanika v Draču.

»Zeit« poroča iz Budimpešte, da se naš poslanik pl. Löwenthal v Draču v kritičnem času ni izkazal. Zunanega ministrstva ni dovolj obveščal in je bilo sledje zato popolnoma presenečeno. Delovanje Italijanov je šele zadnji hip zapazil, a se je v kritični uri dal zapeljati Aliottijevim napadnim poročilom in je s knezom vred pobegnil ter pustil v poslanstvu le legacijskega tajnika barona Bergerja. Zato je tudi Löwenthal pri pogajanjih zastopal Berger, ki je pač radi svoje mladosti in neizkušnosti mogel igrati le malopomembno vlogo. Sploh naš poslanik v Draču v primeri z laškim malo šteje.

Pogajanja kontrolne komisije z vstaši.

Kontrolni komisiji so voditelji vstaje zagotovili, da so osebno s obljubami komisije zadovoljni, a da se morajo, preden odlože orožje, še posvetovati z zastopniki drugih pokrajin. Fanatično zahtevajo malokontenti, da se obnovi turška vlada ali pa da se imenuje mohamedanski knez. V Šikaku plapola raz hiš še vedno turška zastava.

Mladoturki povzročili nemire v Albaniji.

»Wiener Allgemeine Zeitung« objavlja daljši članek, v katerem izvaja, da so sedanje nemire v Albaniji povzročili mladoturki, ki bi radi moralno gospodarili v Albaniji, da pridobijo napadalno bazo proti Grški, ker so radi otokov razmere med Grško in Turčijo izredno napete. Mladoturško časopisje očita Italiji in Avstriji, da sta zakrivila anarhijo v Albaniji in bo Evropa kmalu prisiljena, da imenuje za albanskega vladarja kakega mohamedanskega kneza.

Essad paša.

odpotojuje, kakor se iz Soluna poroča, v kratkem v Carigrad.

Svetogorska slika matere božje in starinar Gyra.

(Dalje.)

Gyra proti centralni komisiji.

Gyro ta sodba strokovnjakov peče. Vsled tega se zaganja od časa do časa v sebi neljube osebe, v konservatorije in zlasti v c. kr. centralno komisijo. Spomnil se je svoječasno prav ljubeznivo P. Kalista Mediča, dr. Jos. Ličana, slikarja Delnerija in Cossarja. Potem je vzel na piko konserv. K. Drexlerja in dr. Gnirsa, zahtevajoč od njiju, naj dokažeta stvari, ki so že davno dokazane. Naposled si je zbral za svojo tarčo centralno komisijo na Dunaju. Mi se le čudimo potrpežljivosti gospodov okoli centralne komisije, ki puste, da se Gyro javno njih mnenju roga ter piše o uradnem listu: »List c. kr. komisije lahko priobčuje, kolikor se mu zljubi malenkostnih notic, toda te ne izpremenijo niti ene vejice na vsem tem, kar sem jaz že večkrat pisal o tej famozni zadevi. Omenjeni list bi boljše napravil z ozirom na resničnost — mesto da bi se zgubljal z onimi neumnostmi — da bi preiskal moje težke obdolžitve«. (Letak v zadevi Svete Gore 1914.)

Seve, o umetnosti in starinah razume le Gyro v Gorici. Kai konservatoriji, kaj centralna komisija!

Kako dolgo bo vlekel za nos Gyro to najvišjo c. kr. oblast za ohranjenje spomenikov?

Gyrova slika je iz zapuščine pokojnega Gyroncolija († 1808) in je le posnetek!

Povedali smo, da je Gyro leta 1903 kupil svojo sliko od g. Elise Mulič roj. Mihelič, ki je sliko podedovala od svojega očeta Janeza Miheliča, ki je bil večletni svetogorski ključar. Temu je to sliko leta 1875 podaril pokojni svetogorski vodja mons. Rutar. Vprašamo, odkod in kdaj je dobila Sveta Gora to sliko? Na pravo sled nas privedejo inventarji te cerkve, ki so prav natanko sestavljeni.

V inventarju, ki ga je sestavil v navzočnosti direktorja P. Pavla Cellotija, ključarjev Fr. Petkosiga in A. Rabinija okrožni komisar Fr. pl. Bassa na Sveti Gori dne 2. junija 1808 in v Gorici dne 23. junija 1808, se ne omenja kaka druga slika svetogorske podobe. V inventarju z dne 20. decembra 1817, ki ga je sestavil okrajni komisar baron pl. Hoednigg, se pod točko 17. omenja še druga podoba: »1 slika, ki predstavlja podobo svetogorske Matere božje s pozlačenim lesenim okvirjem, ki se nahaja v Gorici«. Tudi inventar, ki ga je kn.-nadškof. ordinariat v Gorici potrdil dne 7. oktobra 1861, št. 1539, ima pod rubriko IV, točko 7. to-le: »1 slika, predstavljajoča Mater božjo«, in pod točko 8.: »1 slika Matere božje s pozlačenim okvirjem«.

Prva slika je oltarna slika, druga slika se je hranila v svetogorski zakladnici, ki je bila v Gorici.

Torej svetogorska cerkev je dobila novo sliko med letom 1808 — 1823. Kak dobitnik jo je moral v tej dobi darovati ali zapustiti svetišču. Kdo je bil ta?

Na to vprašanje nam Gyro odgovori v svojih letošnjih velikonočnih plakatih:

»Začetkom minolega stoletja je oseba, nameščena pri svetišču, iz neznanega vzroka zamenjala (Grimanovo oltarno) sliko z nekim posnetkom, ki se je tam nahajal, in izvirna slika se je drugam prenese. Malo časa za tem umre dotična oseba in tako je prešla ta slika na dediče, ki so mislili, da je le priprosto posnetek male vrednosti. Tako je tekom mnogih let izvirna slika prehajala v Gorici iz ene hiše v drugo hišo, dokler ni prišla potom nakupa srečno v moj last.«

Iz te izjave pred vsem primemo Gyro za ušesa, zakaj je prej drugače govoril in trdil, da je bila slika zamenjana že 1717 leta pri kronanju. Vendar kljub temu smo mu hvaležni za njegovo izjavo, ker nas prav ta popelje do prve resnice. Torej slika je iz zapuščine osebe, ki je začetkom minolega stoletja bila pri svetišču nameščena. Ta oseba ne more biti druga, kakor Jož. Alojzij pl. Gironcoli de Steinbrunn, katerega je škof Inzaghi imenoval za vodjo svetišča, in sicer

dne 2. julija 1795. Ta nad vse vneti duhovnik je umrl leta 1808 v Gorici, kjer je zadnja leta vsled bolehnosti stanoval, a se je dal vsako nedeljo in praznik popeljati na Sveto Goro, da opravi službo božjo. Poglejmo tedaj v zapuščinski inventar in njegovo oporoko, se li navaja kakaslika tu! Poleg 1 keliha, več mašnih plaščev se imenujeta dve sliki. Te sliki (med tema ena Matere božje svetogorske) je izročil dedič Fr. de Gironcoli dne 23. sept. 1808 Sveti Gori v roke okr. komisarja Bassa, kar priča lastnoročna opazka na inventarju. Kaj je lastnik te slike o njej mislil in vedel, nam kaže oporoka Don Gironcolija, oblastveno razglašena dne 16. aprila 1808 pod št. 1298. Oporoka se hrani v kn.-nadškof. arhivu med svetogorskimi spisi v fascikulu Gironcoli št. 35/1, pod točko 2. se to-le čita:

»Ker pa imam v hiši svojega stanovanja tukaj v Gorici eno sliko Matere božje svetogorske na lesu, ki jo je dobra roka natančno po izvirniku, ki se tam (na Sveti Gori) nahaja, posnela, ukažem in hočem, da se ta posnetek (»questa copia«) z okvirjem koj po moji smrti prenese na on sveti kraj, kjer naj se prav pridno hrani v shrambi, da se to sliko z sedanjo sliko nadomesti, v slučaju, da bi se ista kako uničila.«

(Dalje.)

Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem

Je imela včeraj popoldne v restavraciji Narodnega doma svoj IV. redni občni zbor. Predsednik g. Vinko Ogorelec je uvodoma konstatiral sklepčnost, po zdravljenju zastopnika mestne obrtne oblasti dr. Berceta, zadružnega inštruktorja Stesko, zastopnika obrtno pospeševalnega urada J. Ložarja in navzoče. Nato se je prebral in odobril zapisnik zadnjega občnega zbora.

O delovanju zveze v pretečenem letu je poročal tajnik Pintar. Zveza je pospeševala organizacijo zadrug in posredovala pri korporacijah v prilog gostilničarskim težnjam. Včlanjenih ima 19 zadrug in 2481 članov.

Nato je pozdravil navzoče zastopnik kranjskega obrtno-pospeševalnega urada g. Jernej Ložar, ki je povdarjal potrebo poučnih tečajev. Obrtno-pospeševalni urad priredi prihodnji mesec splošni knjigovodski tečaj, h kateremu vabi tudi gostilničarske zadrug. Prav bi bilo, da bi se ga člani številno udeležili. Zveza pa naj bi letos priredila tudi kuharski tečaj, najbolje kje na Dolenjskem, morebiti v Novem mestu, kar bi imelo pomen zlasti vsled novootvorenih belokranjske železnice. Obrtno-pospeševalni zavod bi bil pripravljen, skrbeti za pokritje stroškov. Potreba pa bi bil tudi tečaj za naraščaj v gostilnah, ki bi ga obrtno-pospeševalni zavod priredil jeseni. Zvezi je le priporočati, naj bi skrbela, da bi bili ti tečaji dobro obiskani.

Tajnik Pintar je poročal o računskem zaključku leta 1913. Dohodkov je bilo 1204 K 93 h, stroškov 1052 K 35 h; preostanek znaša 152 K 58 h. Odbor se je na predlog računskega preglednika izrekel asbulatorij in zahvala.

Določil se je nato za one zadrug, ki niso sklenile obveznega naročila na list »Gostilničar«, letni prispevek 50 h od posameznega člana.

Nato je poročal g. Drašler o potrebi izpremembe § 16. obrtnega reda v tem smislu, da je s podelitvijo pravic lit. f) podana zaeno pravica, pridevati gorčkim in mrzlim poživilom kakršnekoli potrebne ingredience ali pridatke, bodisi alkoholne ali brezalkoholne. Znano je namreč, da so v zadnjem času začele oblasti tolmačiti pridevanje rumak čaju kot poseganje v žganjetočne pravice. Poročevalec je predlagal, naj deželna zveza pošlje primerno peticijo na finančno ministrstvo in vodstvo državne zveze gostilniških zadrug na Dunaju v tem smislu, da se naj preosnuje § 16. obrtnega reda na ta način, da pridevanje alkoholnih pijač k raznim poživilom ni smatrati kot posebno prodajanje alkoholnih pijač, osobito ako se to godi pri pripravljanju poživil.

G. Lipošek je poročal o potrebi izpremembe § 54. obrtnega reda v zadevi utesnjevanja prodajanja žganja. Oblasti prepovedujejo točiti v gostilnah žganje, vsled česar se pa še mnogo več prodaja po trgovinah slabšega. Predlagal je resolucijo, v kateri občni zbor protestira proti tolmačenju § 54. obrtnega reda nekaterih oblasti, ki prepovedujejo žganjetoče kar za cele politične okraje, pri čemur so oškodovani tudi oni gostilničarji, ki niso dali za tako postopanje nobenega povoda. Resolucija naroča načelnstvu zveze, naj izposluje pri deželni vladi, da politične oblasti ne bodo tako strogo izvajale § 54. obrtnega reda, ker s tem ne dosežejo svojega namena.

Tajnik Pintar je poročal o ureditvi odškodnine za prodajanje tobaknih izdelkov po gostilnah. Zveza izda tiskovine, ki opozarjajo goste po gostilnah, naj dajejo za postrežbo s cigaretami in smodniki primerna preplačila. Sprejel se je tudi predlog g. Avg. Zajca, naj se zveza obrne na državno zvezo, da se izposluje gotove odstotke za prodajo tobaknih izdelkov po gostilnah, če pa to ni mogoče, naj uvede splošno akcijo, da se opusti po gostilnah tozadevna prodaja in tudi ne daje več užigalic na mize. Zveza naj se obrne zaradi te zadeve tudi na državne poslane.

G. Avg. Zajc je nato poročal o zaveti gostilničarjev, da se upošteva pri podeljevanju gostilničarskih koncesij mnenje zadrug. Predlagal je resolucijo, naj odpošlje zveza tozadevno spomenico deželni vladi, okr. glavarstvu, državnim zvezi gostilničarskih zadrug in peticijo državnemu obrtnemu svetu v tem smislu, da se naj zadrugam prizna, da je njihovo mnenje pri podeljevanju koncesij veljavno. Resolucija je bila sprejeta.

G. Kavčič je poročal o zavlačevalni taktiki političnih oblasti pri ustanovitvi gostilničarskih zadrug, kar ovira pravilno organiziranje gostilničarstva. Predlagal je resolucijo, v kateri občni zbor izreka svoje ogorčenje nad tozadevnim postopanjem političnih oblasti

ter se pozivlja načelnstvo zveze, da vložijo tozadevno pritožbo na deželno vlado.

G. Grčar je referiral o potrebi izpremembe užitninskega davka. Predlagal je resolucijo, ki naroča načelnstvu zveze, naj se obrne na državno zvezo, državnim obrtni svet in finančno ministrstvo z zahtevo, da se naj užitninski zakon preuredi v tem smislu, da se užitnina ne bo pobirala od vina do zadnje kaplje, ker se ga mnogo osuši, raztrese in postane vsled godlje neuporabna. Istotako naj se ne pobira užitnina od vina, ki ga porabi domača družina in kmetijski delavci.

Na predlog g. Kavčiča se je sklenilo, poslati spomenico na deželni odbor, naj predloži deželnemu zboru zakon, s katerim se zenači deželna doklada tako na privatna kot konzumna vina, ne da bi pri tem kaj trpeli vinorejci. Pri tej priliki je gostilničar Bučar trdil, da se vsled novih deželnih doklad popije mnogo več privatnega vina, ter je zahteval, da se naj obdavči tudi vino po župniščih in samostanih. Pripomniti moramo, da je bil gostilničar Kolenc očitno tako poln zadacnega in nezadacnega vina, da je magistratni zastopnik dr. Brce bil prisiljen izjaviti, da bo občni zbor razpustil, ako Kolenc ne bo miroval. Kolenc je hotel pri vsaki točki govoriti, češ, da je občni zbor gostilničarski parlament. Mož pa se je očitno trudil, da bi vzdržal ravnotežje svojega telesa. Kolenc je kričal in se obnašal, kot da bi bil v svoji krčmi, tako da je bil predsednik Ogorelec koncem zborovanja prisiljen pozvati ga, naj se odstrani z zborovanja. Prav bi storil, ako bi ukrenil to takoj spočetka. Kolenc je odbornik zveze, menimo pa, da taki zastopniki gostilničarjev ne morejo mnogo koristiti gostilničarskim interesom.

Končno se je sprejela tudi resolucija, predlagana od gostilničarja Engelmana, v kateri se zahteva, naj se takozvana posebna oddaja za žganjetoče plačuje enako drugim davkom.

Pri slučajnostih je povdarjal gosp. Avg. Zajc potrebo izpopolnitve organizacije ter je priporočal, naj se izposluje pri državni zvezi, da določi poseben dan v letu, katerega naj bi manifestirale s shodi vse gostilničarske zadrug v Avstriji za pravice gostilničarjev.

Zadružni instruktor g. Steska je povdarjal, da je ena glavnih nalog zadružno delo na strokovnem izobraževalnem polju. Zato so strokovni poučni tečaji velikega pomena za razvoj obrti. Priporočal je, naj bi zveza stopila v stik z obrtno-pospeševalnim zavodom, ki prireja take tečaje.

Končno je izjavil g. Bučar, da s svojim govorom o deželnih dokladah ni hotel zasramovati nobenega stanu ter da obžaluje medklie, ki ga je napravil Kolenc.

Nato se je občni zbor zaključil.

Dnevne novice.

Se približe. Na volivnem shodu v Hrušici v Istri je kandidat gospod Josip Ribarić dejal: **Z vero v Boga in v božjo pravičnost bomo premagali Italijane, krščanstvo in narod, ki sta dva nerazdružljiva pojma, nam bode ta temelj naše politike.** »Dan« in »Narod« sta ga zato takoj napadla. Mi smo ta napad obsodili, ker izpodkopa složni nastop Slovanov zoper Lahe. Na to odgovarja danes »Dan« takole: »Nam se zdi važno, da se ob taki priliki, ko gre za narodno zmago, ne razvijajo strankarski programi, ki vzbujajo nezaupanje. Zato bi na volivnih shodih ne smeli niti naprednjak, niti klerikalec poudarjati strankarskega programa. Ako gre za skupen nastop in za narodno zmago, potem ni treba hujskanja na shodih. Toda klerikalci se tega ne drže, ker imajo svoj namen. O tem je pisal isti dan, kakor mi, tudi »Riečki Novi List«. Proti slogi rujejo torej oni klerikalci, ki na shodih prodajajo svojo politiko. Mi smo na to samo opozorili. Zmaga bo mogoča le v odkritem skupnem nastopu.« Torej, če kdo omeni **vero v Boga in božjo pravičnost** v narodnem boju, je to **strankarski program, zbuja nezaupanje, je hujskanje** in pomenja **politiko**! V Istri veren človek, kakor je gospod Ribarić, ki ne pripada naši stranki, ampak je hrvatski narodnjak, ne sme kandidirati! Smel bi le ateist. To sledi čisto jasno iz tega. Čisto prav, da vemo.

Iz »Rdeče knjige«. V prvem cirkularnem telegramu grofa Berchtolda dne 13. avgusta 1912 na avstrijske poslanike, ki je objavljen na 1. in 2. strani »Rdeče knjige«, beremo glede notranjih razmer v Turčiji: »Vse narodnosti v Turčiji bi imele vzrok, da prvi pojav decentralizacije upravnih metode v Turčiji pozdravljajo. Kakor hitro namreč Porta stori konec osmanske centralizacije, pod katerim ne trpe samo Albanci, ampak

tudi ostale narodnosti, potem je slednjim dana mirna pot za uveljavljanje njihovih legalnih želja in bi bilo zato želeto, da vlada v Carigradu, ne da bi se dala motiti od zunanjih vplivov, po poti individualizacije ravnanja s posameznimi narodi nadaljuje.« Tako je grof Berchtold učil — Turčijo.

Hrvaščina in tržaška sodišča. Tržaško deželno kot prizivno sodišče je v nekem konkretnem slučaju razsodilo, da morajo tržaški sodni uradi sprejemati in reševati tudi hrvatske vloge, kajti pod označbo »slovenski jezik« v tozadevnem ministerialnem ukazu za Primorje z dne 15. marca 1862 praes. 865 in 20. oktobra 1866 praes. 1661 je razumeti tako slovenski kakor hrvatski jezik, katerega govori večji del istrskega prebivalstva. Doslej so nekateri sodni uradi v Trstu zavračali hrvatske vloge ter so dalmatinski odvetniki zato rabili italijanščino, ker slovenščine niso zmogli.

Južna železnica sporoča vsled žele, ki so jo izrekli lesni industriji in trgovci v Borovnici, da ji ni mogoče odrediti, da bi se brzovlaka št. 1 in 2 ustavljala v Borovnici, in sicer iz tehničnih razlogov. Prvič zahteva internacionalni promet hitrejšo vožnjo, drugič sta pa tu dva brzovlaka že zdaj preobremenjena.

Prvi dunajski podžupan dr. Jožef Porzer je 28. t. m. ob tri četrt na 9. uro zvečer umrl. Rojen je bil leta 1874. Njegov naslednik bo skoro gotovo dr. Matjaž.

Hrvaški Pegoud. V Zagreb je došel mladi aviatik Sličanin Ignacij Bulimbiš, ki bo prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne izvršil pred zagrebškim občinstvom svoje vratolomne polete. Bulimbiš je kot 20 leten strojnik šel v Ameriko z namenom, da si prisluži toliko, da bi se mogel posvetiti letalski umetnosti. Res si je prihranil neko vsoto, se podal v Pariz in v enem mesecu dosegel pilotsko izpričevalo. Danes, po šestih mesecih, je Bulimbiš eden najdrznejših letalcev, ki izvajajo vse vratolomnosti Pegoudove umetnosti.

Nesreča. Vsled zadnjih hudih nalivov je Sava prav močno narasla in stoji čez ves prod. Posestnik Kosec p. d. Matevžek iz Vojskega je šel 28. t. mes. na savski prod po pesek. Vsled velike in deroče vode pa je desnemu konju naenkrat izpodneslo obe nogi ter je izginil v valovih. Z največjim trdom se je posrečilo rešiti drugega konja in voz.

Tudi opatijska igralnica zaprta. Na ukaz ministrstva za notranje zadeve se je tudi igralnica v Opatiji zaprla.

Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru je že otvoren; oskrbnica je Marica Guštin, soproga trgovskega potnika. Hotel je že z vsem potrebnim popolnoma založen. Turistom in izletnikom se priporoča poset hotela že sedaj v pomladnem času, ko je okolica v najbujnejšem pomladnem zelenju in cvetju. Ker je hotel posebno pripraven za letovišče in ima dovolj sobic za tujce, priporočati je vsem, ki žele prebiti poletje v zdravem gorskem kraju in vendar blizu prometa, da si izbere za počitnice naš hotel Zlatorog. Naročila sprejema in pojasnila daje Slovensko Planinsko Društvo ali pa oskrbnica Marica Guštin — hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru — pošta Sv. Janez.

Poroke. V Senožečah se je poročil sodnik dr. Ivan Močnik z gđno Stano Petsche iz Starega trga pri Ložu. — V Ribnici se je poročil trgovec in posestnik Filip Peterlin z gđno Vido Cvar, hčerko nadučitelja v pok. v Orteneku.

Dramatični odsek Blaž Potočnikove Čitalnice v št. Vidu nad Ljubljano zaključil letošnjo sezono na binokšni ponedeljek, 1. junija t. l. s prekrasno Medvedovo tragedijo »Ta pravdo in srce«. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne v telovadnici Orla. Ker je ta predstava izključno v korist dramskemu oboju, ki nam je toliko lepega in podučilnega podalo v tej sezoni, se nadejamo polnoštevilne udeležbe, zlasti naj si ogledajo težko uprizoritev igralci in igralke naših podeželnih odrov. — Pripominjamo, da je nalašč »Za pravdo in srce« preslikal oder in kulise g. Ogrin z Vrhniko.

Ropar ustreljen. Orožniki so v Gornjem Stenjevcu na Hrvaškem ustrelili nevarnega roparja Stjepana Vukanica, ki je bil član velike roparske bande.

Primorske vesti.

Član cesarske hiše v Trstu. Včeraj jutraj se je z južno železnico odpeljal na Dunaj nadpoveljnik domobranstva, nadvojvoda Friderik, ki se je mudil na inšpekcijskem potovanju po Dalmaciji. V Trst je došel na jahti vojne mornarice »Dalmat«.

Rezervna eskadra zapustila Trst. Rezervno eskadro tvoreči bojni ladji »Radetzky« in »Franz Ferdinand« sta včeraj jutraj zapustili Trst z večjim številom vojaštva, ki se udeležijo velikih izkrcevalnih manevrov, vrševih se te

dni okoli puljske trdnjave. Rezervna eskadra markira napad na puljsko trdnjavo.

Morilca Zannierja še nimajo! Na otok Krk odposlana policijska agenta, ki sta dobro poznala morilca Zannierja, sta konstatirala, da tam prijeti človek ni identičen z znanim morilcem inženirja Rudolfa Pichlerja, pač pa sta ugotovila, da je aretiranec avstrijski vojni begunec.

Parnik »Vila« paroplovne družbe »Dalmatia« je včeraj ponoči nasedel v bližini Pulja. Potnike so s čolni izkrcali in spravili v Pulj. Položaj parnika ni nevare. Tekom včerajšnjega popoldneva je parnik nadaljeval svojo vožnjo.

Umrli je v Pulju cesarski svetnik Andrej Cusner, finančni nadkomisar v pok.

Razbili so socialni demokratje v v Rovinju laški nacionalno-liberalni shod.

Boj za švihov mandat.

Ob nadomestni volitvi dne 28. t. m. se je za dr. Švihov mandat potegovalo 7 kandidatov. 2272 glasov je dobil češki socialni demokrat Krejčí, 2260 pa kandidat češke narodnosocialne stranke Netolický, mladočeški kandidat je združil 1300, krščansko-socialni urednik Supka pa 500 glasov. Med Krejčijem in Netolickýjem bo ožja volitev. Ker Mladočehi izjavljajo, da bodo glasovali pri ožji volitvi za socialnega demokrata, bo ta najbrže tudi izvoljen.

Štajerske novice.

Zmaga v Orehovi vasi. Z veliko napetostjo in zanimivanjem smo pričakovali izida nadomestne volitve treh odbornikov. Vsi nasprotniki, štajercijanci in liberalci, so se pod načelnstvom znanega Ant. Lobnika združili, strastno agitirali, pa hudo propadli. Zmagali so kandidati S. K. Z., in sicer g. Anton Lešnik z 53 glasovi, Franc Skodič z 54 glasovi in Janez Zigart z 52 glasovi. V manjšini so ostali nasprotniki, ki imajo sledeče število glasov: Jan. Lösnigg 15 glasov, Kmetec Martin 17 glasov, Sušec Martin 16 glasov. Martin Kmetec, ki je bil pri prvi volitvi zmagal, je sedaj pogorel. V celi občini je navdušenje veliko. Vrli Hotinjčani in Orehovčani so pokazali, da se držijo svojega župana in poslanca Fr. Piška. Vsa čast in hvala zavednim volilecem. Vsi so delali proti Pišku: »Slov. Narod«, »Nar. List«, »Dan«, »Marburger Zeitung«, »Štajerc«, »Grazer Tagblatt«. Predvsem so prorokovali, da bo propadel pri občinskih volitvah v domači občini Orehova vas pri Mariboru, ki so se ponovno razpisale za tretji razred. Združili so se razni Lobniki, nemškutarski Lösnigg, na pomoč so šli vsi sosednji nemškutarsko-liberalni glavarji. Dočim je zmagala Piškova ali Kmečke zveze lista pri prvi volitvi komaj s par glasovi večine nad nemčursko-liberalno koalicijo, so dobili naši kandidati pri volitvi dne 28. maja 53 glasov, nasprotni pa samo 16. Strupeno so agitirali nasprotniki: neznajneža Lobnik in Kmetec ter veliki nemškutar Lösnigg v družbi z liberalnim Klasincem. Navodila so dajali tem ljudem mariborski najhujši narodni nasprotniki, kakor dr. Krenn, Eichkitz i. dr. Sodelovali so pri tem boju proti slovenskemu občinskemu zastopu tudi liberalci s svojim časopisom. Sklicujemo se samo na dopise v »Narodu«, celjskem »Nar. Listu« in učiteljskem »Danu«. Rekli so, če propade Pišek v občini, kjer je doma in kjer županuje, otežkočimo tudi stališče »klerikalni stranki« pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. A sreča jim je postala nemila! Zmagal je Pišek, zmagala Kmečka zveza. Mi imamo v našem občinskem zastopu osem odločnih mož, nemčursko-liberalna mešanica pa šteje samo štiri Lobnikove kimavce. Mnogo občanov, ki je bilo pri prvi volitvi lanske leto po Lobniku in zagrizenem nemčurju Lösniggu-Grilu speljanih na nasprotno stran, je spoznalo svojo zmoto in je volilo z nami. Lobnik, kateri je še nedolgo prisegal zvestobo na naši strani, se je po nemškutarjih dal tako daleč zapeljati, da se je z dušo in telesom udinjal nemškutarsko-liberalnim zagrizencem. Mož je celo tako daleč zašel, da je začel v »Štajercu« svoje nekdanje prijatelje napadati. S tem se je mož ubil, ubil pa tudi svojo stranko. Ponosno plapolala danes na visokem mlaju v sredi Orehove—Hotinje vasi slovenska trobojnica in naznanja, da je krepko odbit nemškutarski napad na slovesko občino v najbližji mariborski okoliici. G. Pišku k lepi zmagi čestitamo!

Duhovniške vesti iz lavantinske škofije. Župnijo Vitanje je dobil č. gospod Jože Musi, kaplan pri Sv. Martinu na Paki. — Župnijo Olimje nastopi na Binkoštni ponedeljek dne 1. junija č. gospod Ivan Lorbek,

dosedaj župnik pri Sv. Primožu na Pohorju. — Župnija Sv. Primož je razpisana.

POMOŠČENJE SRBOV V BOSNI IN HERCEGOVINI.

Sarajevski uradni list objavlja cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se pomilostijo vsi srbski državljani, ki so bili do 28. t. m. radi vohunstva pravno veljavno obsojeni ali pa radi suma v preiskavi.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je včeraj zvečer gosp. Ivan Mathian st., lastnik zlatega zaslužnega križca s krono, c. kr. dvorni založnik in hišni posestnik, v 79. letu starosti. Pogreb se vrši jutri ob pol 6. uri popoldne z Dunajske ceste št. 14. N. v m. p.

Ij Z denarjem pobegnil. Včeraj je posestnik g. Jožef Bončar izpred Škofije dal svojemu hlapcu Antonu Plestenjaku iz Vrhnike 265 K, s katerimi naj bi šel v glavno tobakarno po tobak. Plestenjak je vzel voziček in košaro ter odšel od doma. Ker ga pa le ni bilo nazaj, so se glede zadeve informirali in izvedeli, da hlapca v glavno tobakarno sploh ni bilo, oči pa so se g. Bončarju šele popolnoma odprle, ko so našli voziček in košaro čez dolgo časa na Sv. Jakoba nabrežju. Plestenjak jo je z denarjem namreč neznano kam popihal. Pozneje je Bončar prišel tudi na to, da ga je hlapec tudi ogoljufal za 1000 kg krošnjirja. To je isti Plestenjak, ki je pred kratkim v neki žganjariji med spanjem obkradel nekega delavca, potem jo pa popihal z zadnjim cirkusom, kjer pa, kakor se vidi, tudi ni storil dobro.

Ij Sava je v ljubljanski okolici pri Sneberjih prestopila breg in poplavlila travnike in njive. Napravila je veliko škodo.

Ij Nogometne tekme o binkošti. Športni klub »Ilirija« je hotel razviti letošnje leto živahno delovanje, toda njegov načrt mu je prekrizalo omanovaževanje športnih prireditev s strani ljubljanskega občinstva. Naše občinstvo namreč zahteva na eni strani prvostvornih prireditev, na drugi strani pa pa jih večinoma poseča samo takrat, kadar jih lahko gleda — zastoj. Zato je tudi imela »Ilirija« s tekmlama s češkimi tehnikami občuten primanjkljaj. Za binkošti je hotela nuditi »Ilirija« tekmo z enim graških moštev, toda pogajanja so se razbila. Zato se vrše tekme z domačimi moštvimi in od njih gmotne uspešnosti je odvisno, ali dobimo v Ljubljano kmalu kako prvorazredno vnanje moštvo ali ne. Dolžnost naša je, da podpiramo tudi športni razvoj, da smo poučeni i o domačih močeh in zato je tudi naša dolžnost, ako ne maramo sami zatreti že precej razvitega športa, da športne prireditve posečamo številno ter tako damo naši mladini priliko, da se na tem polju še spopolni. »Ilirija« se hoče pri binkoštnih tekmah ozirati na od več strani izražene želje. Zato se vrši prvi dan tekma popoldne, drugi dan zvečer.

Ij Brivnice bodo na binkoštni ponedeljek cel dan zaprte.

Ij Umrl so v Ljubljani: Terezija Mauer, rejenka, 8 mesecev. — Silva Wohlfart, hči godbenika, 3 mesece. — Marija Razpotnik, šivilja, 47 let. — Alojzija Mehle, zasebnica, 85 let, Stari trg. — Marija Kastelic, krojačeva hči, pol leta. — Alojzij Baraksadič, čevljarjev sin, 10 mesecev. — Alojzij Gorenc, plinarničnega uslužbenca sin, 2 leti.

Ij Na ovadbo ljubljanske tvrde Peter Kozina & Komp. so v Szegedinu zaprli trgovca s črevlji Štefana Horvatina radi goljufivih dolgov, ki jih je večinoma pri avstrijskih tvrdkah napravil.

Razne stvari.

Vročina v Ameriki. V Newyorku je bilo 27. t. m. tako vroče, kakor že ni bilo 34 let. Največja vročina je znašala 92 stopinj Fahrenheita, povprečna temperatura je znašala 89 stopinj. Dve osebi sta umrli. Vihar je nekoliko ohladil ozračje.

Zima v Švici. Iz Curiha se poroča, da so gore v okolici daleč v doline zasnežene.

Zadnje vesti.

VELIKA KATASTROFA NA MORJU.

Quebeck (Avstralija). Dogodila se je zopet strašna katastrofa na morju. Parnik »Empress-Of-Ireland«, last Canadian Pacific železnice, ki je bil na poti iz Quebecka v Liverpool in je vozil 967 oseb, je trčil z nekim drugim parnikom ter se je v treh minutah potopil. Vsi brez izjeme in brez izjave ključ so ostali brez odgovora. Med 967 potniki je bilo 77 potnikov I. razreda, 306 potnikov II. razreda in 504 potnikov III. razreda, ostalo posadka. V trenutku se še ne ve, kaj se je s temi stotinami ljudi zgodilo. Bati se je, da se je, da se je zgodila katastrofa, slična »Titanicovi« katastrofi.

Dunaj. Uradni korespondenčni urad poroča, da se je parnik »Empress-Of-Ireland« v reki Lorenzo zadel v neki premo-garski parnik in se potopil ter da je vozil 1200 oseb.

KONEC ZASEDANJA AVSTRIJSKE DELEGACIJE.

Budimpešta. Posvetovanja avstrijske delegacije bodo danes popoldne končana. Včeraj je delegacija dovolila zgradbo štirih dreadnoughtov. Danes popoldne se bo vršilo še nekaj glasovanj o vojnem ordinariju in ekstraordinariju.

Budimpešta. Pri današnji debati o Bosni je govoril dr. Kerek, ki je rekel, da se mora bosensko vprašanje razmotrivati s stališča, da je Bosna za nas približevalna točka za Balkan, in ta Bosna točka, ki Balkan vleče k monarhiji. Ustvariti se mora v Bosni zvestega, naprednega kmeta, to je podlaga za razvoj Bosne. Dobro poljedelstvo v Bosni ustvariti je pa nemo-goče, dokler trajajo ondi sedanje razmere.

Posebno v jezikovnem vprašanju se je Bilinski izkazal. Posamezne konfesije se čutijo na podlagi jezikovnega zakona že politično druga drugi bližje. Govornik se zahvali za imenovanje dr. Mandića za namestnika deželnega šefa kakor tudi za včeraj razglašano amnestijo Srhov. Nasprotno pa se mora stališče ministrovo glede zveze Lasva—Dolnji Vakuf grajati. Ministrstvu Beck gre zahvala, da dobimo kmalu zvezo z Dalmacijo.

POMNOŽITEV TRENA.

Dunaj. Vojaški krogi trde, da namerava vojna uprava ustanoviti pet gorskih trenskih eskadronov in 30 trenskih spremljevalnih eskadronov. Trenske čete nameravajo pomnožiti za 100 gažistov in za 1200 mož.

OGRSKA NEODVISNA STRANKA.

Budimpešta. Za predsednika ogrske neodvisne stranke je izvoljen grof Mihael Karoly, gros Appnoyi in Justh bodeta v predsedstvenem svetu.

POSLANEC VOJNA TOŽIL.

Praga. Poslanec Vojna je vložil tožbo proti listu »Pravo Lidu«.

ALBANSKE ZMEŠNJAVE.

Skader. Velika zborovanja Miriditov in Malisorov so javila knezu o položaju v Severni Albaniji in mu sporočila, da so Miriditi in Malisori pripravljeni z orožjem v roki korakati proti vstašem Essad paše. Če bi bil knez primoran vstašem dati kak koncesije, jih Miriditi in Malisori ne pripoznajo.

Brindisi. Tri italijanske vojne ladje plovejo proti Draču.

Rim. Essad paša se je zopet vrnil sem.

Drač. Glavni voditelj vstašev derviš bej Elbassani je po peturnem obstreljevanju vjet. Orožniko so ga vklejenega odgnali v Valonsko ječo. Tukajšnji policijski ravnatelj Rapul je aretiran, ker je razširjal govorico, da se bo Essad paša v par dneh vrnil.

ALBANSKEGA KNEZA DVORNI MARŠAL PL. TROTHA V TRSTU.

Trst. Včeraj ob 1. uri popoldne se je z Lloydovim parnikom »Graz« pripeljal v Trst dvorni maršal albanskega kneza pl. Trotha, ki je namenjen v Berlin. Takoj zvečer z brzovlakom drž. železnice se je odpeljal naprej proti Berlinu. Oseba njegove neposredne bližine se je o zadnjih dogodkih v Albaniji izrazila, da položaj kneza Viljema ni tako kritičen, kakor ga slikajo nekateri listi. Knez Wied hoče še nadalje ostati na albanskem prestolu. To dokazuje tudi dejstvo, da je za svoj draški dvor angažiral že več novih dvorjanikov in raznih uradnikov in da je dobil že novega dvornega zdravnika. Dr. Berghausen je bil odslovljen, ker je zanemarjal svoje dolžnosti. Na poletno letovišče gre knez Viljem v Skader, svoje otroke pa odpošlje na rumunski dvor. Dotična oseba zanika, da bi bil knez iz Drača pobegnil, on je le na specielni nasvet italijanskega poslanika spravil svojo rodbino na parnik »Misurata« in se je sam takoj vrnil nazaj v svojo palačo. Knez namerava v kratkem ustanoviti okoli 1000 mož močan zbor evropskih prostovoljcev, ki naj bi bil temelj bodoči albanski armadi.

SENZACIJA ALI KAJ?

Belgrad. »Trgovski Glasnik«, ki je sicer resen list, trdi z vso gotovostjo, da se Rusija in Nemčija res pogajata zaradi Trsta in da Rusija ni nasprotna temu, da bi pripadel Nemčiji, ako Nemčija pusti Rusijo v Sredozemsko morje skozi Dardanele. — Bržčas so to le fantazije »Glasnika«.

CESAR VILJEM OBIŠČE RUMUNSKEGA KRALJA.

Berolin. Letošnje poletje obišče cesar Viljem rumunskega kralja.

RUMUNIJA IN RUSIJA.

Konstanca. Tu se vrše velike priprave za sprejem caria. Car, carica in njuni

dve hčeri dospeta semkaj 4. junija na jahti »Standard«. Sazonov bo še prej prišel v Bukarešt, odkoder se bo s kraljem Karolom odpeljal v Kostanco. 27. t. m. je dospela v Konstanca ruska križarka »Almak«.

SPOR MED MEHIKO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI REŠEN?

New York. Trdi se z gotovostjo, da se je pri niagarskih slapovih med delegati Huerte in Zjedinenih držav dosegel sporazum.

POGREB ŽRTEV AVTOMOBILNE NESREČE.

Trst. Včeraj je bil pogreb obeh žrtev avtomobilne nesreče v Velikem kanalu. Truplo barona pl. Knoblocha so prepeljali iz mrtvašnice Sv. Justa, kjer so mu napravili s cveticami ozaljšan mrtvaški oder, na tržaški južni kolodvor, od koder pripeljejo krsto na grad Savinjek pri Braslovčah. — Truplo hotelskega sluga Rheingold-Müllerja so pokopali na tukajšnjem pokopališču pri Sv. Ani na protestantovskem oddelku.

AFERA GROS SE HOČE POTLAČITI?

Zagreb. Zvodnica Ela Muha je puščena na svobodo. V tem vidijo mnogi znak, da hoče oblast afera Gross potlačiti, ker so vpletene vanjo mnoge imenitne osebe.

ZOPET POLOM.

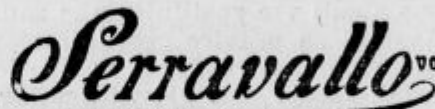
Zagreb. »Gradjanska štedionica« v Našicah je prišla v hude stiske in ne izplačuje vlog.

TATINSKI VLOM V POŠTNI URAD. — 3000 K UKRADENIH.

Trst. Deževno noč so predvčerajšnjim vlomilci uporabili za to, da so vlomili v poštni urad v Vrsaru pri Poreču. Zvrtali so blagajno in pobrali ves tam spravljeni denar v skupnem znesku 3000 K. Odnegli so tudi nekaj denarja in dragocenosti poštarice L. Pertot. Vlomilci so neznani. Orožništvo jih zasleduje.

POTRES V AMERIKI.

Newyork. V centralni Ameriki so včeraj čutili 30 sekund trajajoč zelo močan potres. Od prekopa Panama javljajo o poškodbah.

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

'Slov. Straža' potrebuje pomoči!

Sanatorij Gutenbrunn in mestno zdravilišče.
BADEN PRI DUNAJU. Solne in zračne kopeli, močno solnce, kardiorajija, zdravljenje z radijem. (Dr. Erik Kuhnelt.) Zdravnik vodi: Dr. Oto pl. Aufschneider in ces. svet. dr. D. Podzahradsky. Pojasnila zastoj. 1409

Vsled preselitve se proda popolnoma dobro ohranjen

klavir — in nov
salon-harmonij

z 12 registri, amerik. sistema. Cena zelo nizka. V slučaju tudi na obroke. Naslov: „Poštni predal 146, Ljubljana“.

Zahvalo

1815

naj prejmejo tem potom vsi oni, ki so gospodu

Ernest Radoviču

uradniku kreditn. zavoda za trgovino in obrt

iskazali zadnjo čast na potu k večnemu počitku. Posebno priznanje pa gre kreditnemu zavodu, ki je kljub maločasnemu delovanju, blagega pokojnika vso dobo njegove bolezni denarno podpiral, za kar bodi blag. g. ravnatelju tega zavoda izrečena najudanejša zahvala. Naj ostane povsod priljubljeni Ernest v trajnem spominu!

Žalujoci.

Naznanjamo tužno vest vsem sorodnikom, znanec in prijatelj, da je Vsemogočni poklical k sebi našo nepozabno, ljubljeno hčerko, oziroma sestro in vnukinjo

Julijo Brelih

v 14. letu njene starosti, prevideno s svetimi zakramenti za umirajoče.

Pogreb se je vršil v torek ob 4. uri popoldan na tukajšnje pokopališče.

Rajsko priporočamo v blag spomin!

V Sp. Idriji, 25. maja 1914.

Rodbina Brelih-Velikanje.

1819

1820

(Mesto posebnega obvestila.)

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec pretužno vest, da je naš iskreno ljubljni, blagi, dobri soprog, odnosno oče, tast, stari oče, gospod

Ivan Mathian star.

lastnik zlatega zaslužnega križca s krono, c. in kr. dvorni založnik in hišni posestnik

danes ob 7. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v 79. letu svoje dobe, blaženo v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bode v soboto dne 30. maja ob 1/2 6. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 14 na pokopališče k Sv. Križu.

Svete zadušne maše se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanenja.

Ljubljana, 28. maja 1914.

Žalujoci ostali.

Novo preganjanje cerkve na Francoskem.

Komaj so se končale splošne politične volitve na Francoskem, katerih izid kaže, da cerkvi sovražna vlada ne bo imela odpora, je že začel misliti Doumerguejev kabinet na to, kako bi zopet otvoril boj proti cerkvi. Kakor poročajo, bodo v najkrajšem času čutili pest protiverske vlade katoliški šolski bratje, ki so se v Lilleju udeležili aktivno volilnega boja ter dali pri volitvah izraza svojemu katoliškemu prepričanju. Izdan je že dekret notranjega ministrstva, ki odreja, da se mora zapreti neki njihov kolegij v Annaspu pri Lilleju. Poleg tega tudi poročajo, da je policija izgnala v Mauvauxu jezuite iz njihovega zavoda. V jezuitski samostan, v katerem ni več kot 10 redovnikov, je došlo nič manj kot 80 orožnikov pod vodstvom komisarja. Katoliško prebivalstvo je hotelo preprečiti butalno nasilje proti jezuitom in je kljub strogi straži udrlo v samostan, da bi branilo redovnike. List »Croix«, ki posveča temu dogodku daljši članek, označuje omenjeni odpor proti nasilju oblasti kot upravičen ter odločno protestira proti zlorabljanju moči od strani sovražnikov vere.

NOVO VOJAŠKO KAZENSKO -POSTO PANJE.

Armada in deželnoobrambna justična uprava hitro nadaljujeta priprave za novo vojaško kazensko postopanje. 1. junija se zaključijo poučni tečaji sodnijskih častnikov, ki jih do 1. julija pridele garnizijskim sodiščem, da se praktično izvežbajo. V krakem se izdajo izvršilna določila, instrukcije in poslovniki za armada sodišča in za armada zagovornike. Do srede junija se izvede tudi izredni advancement avditorjev.

AVSTRO-OGRSKA BULGARSKA PROMETNA KONVENCIJA.

Avstro-Ogrska in Bulgarija sta sklenili prometno konvencijo, ki naj bi omogočila direktni promet med Avstro-Ogrsko in Bulgarijo tako, da se izognejo Srbiji. Promet se bo vršil iz Budimpešte v Orsovo, od tu po ladji v Lompalanko, od tu po železnici v Sofijo. Z brezžično brzojavnimi postajami se omogoči direktno brzojavljanje med Sofijo in Budimpešto.

RUSKO VSEUČILIŠČE V INOZEMSTVU.

Na konferenci ruskih dijaških organizacij na evropskih vseučiliščih v Bernu so sklenili delati na to, da se v Zahodni Evropi ustanovi rusko vseučilišče, ki se eventualno priklopi kakemu že obstoječemu vseučilišču.

PRINC WALESKI OBIŠČE NAŠEGA CESARJA.

»Truth« poroča, da obišče koncem junija princ Waleski cesarja Franca Jožefa.

Slovenski zavod. 1124

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru za notranje in živčne bolezni. Celo leto odprto. — Zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Ōeh

Sprejme se takoj ali pa pozneje popolnoma izvežbana

prodajalka

manufaktorne stroke za veliko trgovino v Ljubljani. Ozira se samo na prvovrstno moč. Ponudbe pod »Prodajalka« na: Anončna ekspedicija Jos. Hočevan, Ljubljana.

1803

Palčki ne žive samo v pripovedkah. Mali urni palčki so vedno na razpolago vsem gospodinjam, ki si nabavijo dr. Oetkerjev pecilni prašek. Gospodinja ima potem samo še izvršiti, na Oetkerjevem zavrtku, za dobro pecivo predpisane, primere in posvetiti četrto ure mešanju. V pol ure nadalje pa že lahko prinese najlepše kolače in najokusnejše močnate jedi na mizo. Kajti z dr. Oetkerjevim pecilnim praškom narejeno testo ne potrebuje vzhajanja. Vsako testo, narejeno s tem je takoj godno za peko. In vsako testo narejeno po dr. Oetkerjevem navodilu je rahlo, izdatna in redilna močnata jed. Zato uporabljajo modre gospodnje samo pecilni prašek z znamko »Ein heller Kopf«, ki je najboljši.

2900

Dr. vitez Hugo pl. Porenta

primarij dobrotelne zavoda v Trstu, potrjuje, da tinktura za želodec lekarnarja Piccolija v Ljubljani, Dunajska cesta, pri motenju delovanja prebavnih organov vedno najbolje učinkuje. Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli
677 Ljubljana.

Najobširnejši slovenski

Vozni red

in koledar za l. 1914/15

Elegantno broširan izvod 10 vin., elegantno v platno vezan in s predalom za papirje 30 vin.

Ta vozni red je ravnokar izšel; obsega vse železniške proge v slovenskih deželah (na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem itd.) ter tudi tuje proge, ki so s slovenskimi deželami v neposredni zvezi. Navaja tudi avtomobilne vožnje in nekaj parobrodskih zvez itd. Z voznim redom je združen tudi koledar in zaznamek za razne notice. Ta najnatančnejši slovenski vozni red bo vsakemu zadoščal in kot praktična žepna knjižica izborno služil. Minimalna cena 10 vin., oziroma 30 vin. za elegantno vezan izvod ne krije založniških stroškov.

Knjiga uradnih vlog.

Zbral Janko Dolžen. Obrazci političnih, vojaških, finančnih, davčnih, sodnih in vseh drugih vlog za vsakdanje potrebe. Cena K 3.—, vezana K 4.—. — To je praktična knjiga prve vrste in zato vsakemu potrebna. Že naslov sam pove, kako bogata zbirka najrazličnejših vlog, potrebnih vsak dan, je v nji podana. Obrtne vloge, vloge za uveljavljanje vojaških ugodnosti, davčne napovedi in druge finančne vloge, tožbe, pravde, oporoke, kupne pogodbe, izbrisne pobotnice, vloge na deželni odbor, prošnje itd., vse je v knjigi natančno obrazloženo in pojasnjeno z različnimi, za razne slučaje prikritimi in takoj porabnimi vzorci. S pomočjo te knjige bo vsak lahko sam napravil pravilno vlogo ter jo, ker je pri vsaki vlogi vlogi označen predpisani kolek, tudi po predpisu kolkoval. V primer s koristmi, ki jih nudi ta knjiga vsakemu, je nabavna cena nizka. Enkratni izdelek za njo se bo v kratkem času bogato izplačal.

Zdravilna zelišča.

Prirejeno po nemški knjižici župnika Jan. Künzle-ja. Cena 60 vin. po pošti 70 vin. Poleg knjige »Naša zdravila« in pa brošure s tabelami rastlin »Zelišča v podobi« je izšla tretja knjižica te vrste pod naslovom »Zdravilna zelišča«, ki jo je spisal švicarski župnik Jan. Künzle. Ta knjižica je skromna, pa bo zadovoljila vsakega, ki jo bo rabil; kar si morda zastoni iskal v obširnejših zdravilskih knjigah, bo našel v tem kratkem, pa jedrnatem spisu. Čudil se boš, da je moderna veda pozabila na najboljša zdravilna sredstva, katera je sam stvarnik podaril naravi, da so nam vsaki čas na razpolago. Naši stari so jih poznali in z vspehom rabili, moda pa jih je črtala iz programa; so pač prevsakdanja in si jih lahko sam zastoni preskrbiš, zato kljub svojim neprecenljivim vrlinam nimajo veljave. Knjižica, katero smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogostejše mučijo ljudi, je dosegla prav izvanredne vspehe. V Švici, kjer je izšla, v nemškem jeziku, so se ljudje kar trgali za njo; v par mesecih se je prodalo do 250.000 izvodov. Župnik Künzle je z domačimi zdravilnimi zelišči zdravil že mnogo ljudi in marsikomu rešil življenje. Razven te brošure sta izšli še sledeči knjižici:

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu.

Cena K 1.20, vez. K 1.80. Tudi ta knjiga zasleduje smoter, povzdigniti veljavo starih, preizkušenih domačih zdravilnih sredstev. V kratkem času, odkar je izšla, se je že precej razširila in je splošno znana in priljubljena. Obe priporočeni knjižici pojasnjuje brošura:

Zelišča v podobi.

Cena 60 vin., ki prinaša slike zdravilnih zelišč v naravnih barvah, tako da bo vsakdo, ki kake rastline ne pozna, isto s pomočjo te knjižice lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto in bi jih ne smelo manjkati v nobeni hiši, ker nudijo prvo pomoč v slučaju nujne potrebe.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

ZA BIRMO!!!

priporoča se tvrdka

H. SUTTNER

LJUBLJANA 2

MESTNI TRG 25.

Nizke cene, solidna
dobra postrežba.

Geniki zastoni in poštnine prosti.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka „IKO“.

Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“.

Nikehnaste moške ure	od K	4.10	naprej.
Srebrne moške ure	„	7.80	„
14-karatne zlate moške ure	„	40.—	„
Damske ure	„	7.90	„
14-karatne zlate damske ure	„	20.—	„
Srebrne verižice	„	1.80	„
14-karatne zlate verižice	„	20.—	„

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o. LJUBLJANA NA BREGU.

Cene za gospode K 14.—, 17.—, 20.—
 " " dame " 12.—, 15.—, 18.—
 " " dečke ^{86/39} " 10.—, 12.—
 " " otroke K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—
 St. 22-25 26-28 29-31 32-35

Garantirana kakovost po teh cenah. Cenejše vrste od kron 1'50 naprej.

710

Motorno kolo 6 HP

(Neckarsulm) z dvojno prestavo, s stranskim sedežem za dve osebe, jako fin, skoro nov, se ceno proda. — Vpraša se pri: A. Fortič, mestni strojnik, Kleče pri Ljubljani. (Mestni vodovod). 1797

Razpis.

Za zgradbo

vodovoda za vas Planino

politični okraj Črnomelj na 14.763'84 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predložijo do

15. junija t. l. ob 11. uri dopoldne podpisnemu deželnemu odboru.

Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlato je zapečateni z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda za Planino politični okraj Črnomelj.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik gradbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razen tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni, zlasti v komunalnih zadolžnicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah, kjer se tudi dobe proti plačilu 5.— K.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 25. maja 1914.

1804

KNJIŽEVNOST.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog. Cena 3 K, eleg. vez. 4 K. — Knjiga se je v kratkem času, odkar je izšla, že zelo razširila in priljubila v vseh krogih. O tem pričajo najjasnejše priznanja, ki dohajajo založništvu glede te knjige dan za dnem. Knjiga je v resnici izredno praktična in porabna za vse prilike. Politične, vojaške, finančne, sodne in obilno drugih vlog, ki so v knjigi lepo razdeljene po strokah, so tako izbrane, da so skoro vedno porabljive take kot so, ali pa zahtevajo prav neznatne izpremembe. Ta koristna in vsakemu potrebna knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Petrove kapljice

Preizkušen in izvrsten lek proti akutnim in kroničnim boleznim želodca, črevesja, jeter, ledvic in oblisti. Petrove kapljice so sestavljene iz zeliščnih sokov, ki blagodejno učinkujejo na prebavo. Pomagajo vsakomur proti slabim prebavi, slabostim, kroničnemu kataru želodca in črevesja. Pomiruje živce in krepi cel organizem. — Petrove kapljice so zakonito razstavljene in se razpošiljajo širom sveta. 1551

Steklenica velja 50 vin., 12 steklenic K 5.—, 24 steklenic K 10.—.

Dobiva se v lekarni »pri Sv. Petru«

FR. SULLER, Zagreb, Vlaška ulica 91.

kakor tudi v vseh ostalih lekarnah.

Znak sv. Petra

VELIKANSKA ZALOGA OBLEK ZA GOSPODE IN DECKE**A. KUNC, LJUBLJANA**

919

BOGATA ZALOGA BLAGA ZA NAROCILA PO MERI.

PRIZNANO NAJFINEJŠA IZVRŠITEV!

NAJNIZJE CENE!

CENIKI NA RAZPOLAGO.

Humanic

Stalne
enotne
cene.

12⁵⁰
16⁵⁰
20⁵⁰

odlična kakovostna znamka.

Ljubljana, Franca Jožefa cesta šteč. 1.

1784